

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1982
FORFATTER:	Knud Smith
TITEL:	Kolding fotografen Niels Lisberg
KORT RESUME:	Jydske Tidendes pressefotograf Niels Lisberg

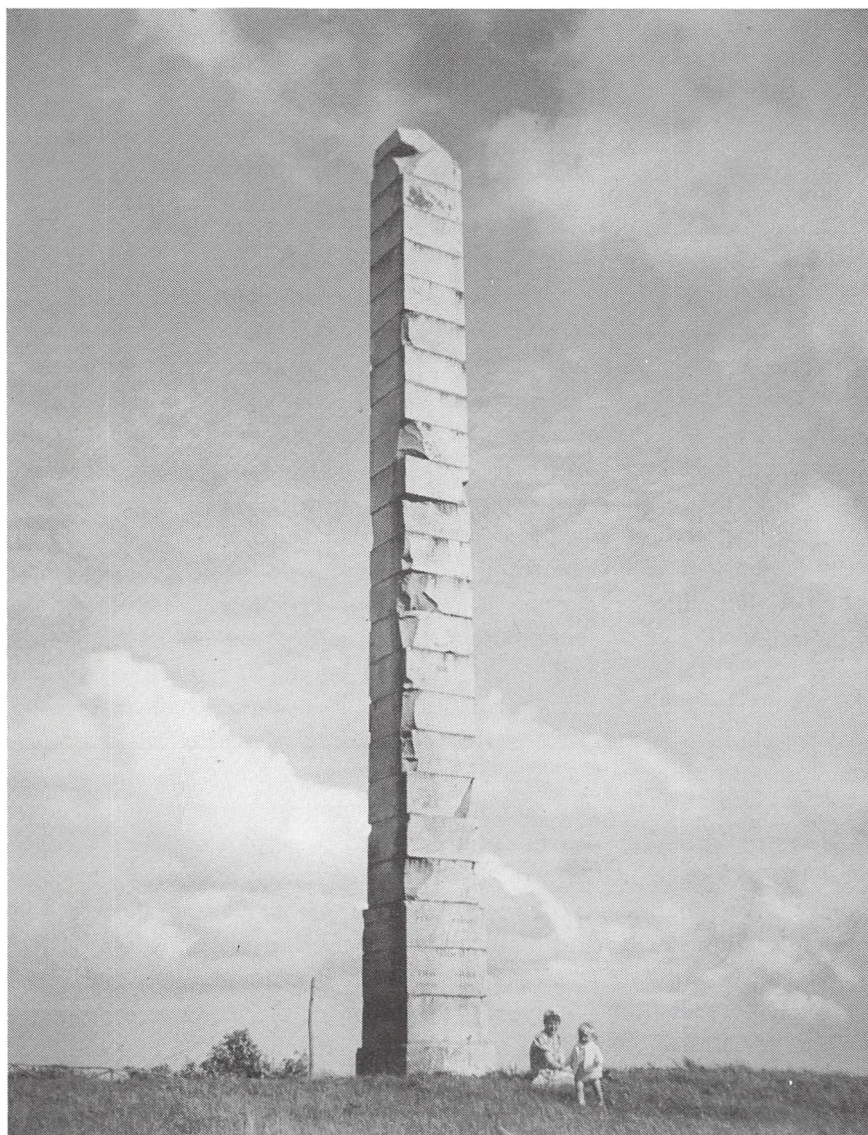
Kolding-fotografen Niels Lisberg

af Knud Smith

Pressefotograf Niels Lisberg ville ikke have brudt sig om at optræde i en nekrolog, og jeg er blevet godt træt af at skrive nekrologer. Jeg skrev så mange, da jeg var lokalmedarbejder på »Jydske Tidende«. Og en nekrolog er ikke noget sandhedsvidne, den er sammenstykket af kendsgerninger, fortællinger og forherligelser af ubetydelige ting, den afdøde har forsøgt at sætte spor i sandet med.

Så i stedet for at blive sentimental og hælde vandet ud af ørerne vil jeg fortælle lidt om, hvordan jeg opfattede Lisberg i det samarbejde, jeg havde med ham på Jydske Tidende. Han kom jo fra »Kolding Folkeblad«, hvor han oprindelig var stereotypør, manden, der forvandlede glødende bly til de valser, der transportererede nyhederne videre til de papirruller, der blev til dagens avis. Det var et beskidt og sundhedsfarligt arbejde. Og nok om det, for Lisberg havde fået fat i et lille, simpelt fotografi-apparat og fundet ud af, at her var der vist noget, der kunne gøre ham til en fri mand. Og det var der. Han lavede billeder til bladet ved siden af sit arbejde i teknikken.

Samtidig fotograferede han brudepar og glade deltagere i familiefester. Han tjente nok til at kunne sige farvel til det glødende bly, og det varede ikke så længe før han sagde farvel til »Kolding Folkeblad« og etablerede sig som en slags free lance-fotograf med »Jyd-

ske Tidende« som hovedaftager af pressebillederne.

Det var i tiden omkring anden verdenskrigs afslutning, jeg for alvor kom til at arbejde sammen med ham både som redaktionssekretær, lokalredaktør for Kolding

og redaktør af bagsiden. Jeg havde altid ballade med direktionen, fordi jeg brugte for mange billeder. Med mellemrum faldt hammeren, jeg blev skældt bælgfuld, og så var der pludselig ingen billeder i bladet. Det ku' jo

heller ikke gå, og så begyndte det hele forfra. Snart var der mange billeder i bladet, og snart var der kun det strengt nødvendige. Og alt det tog Lisberg med knusende ro. For at gøre den historie kort, så fik han efterhånden et så avanceret teknisk udstyr, at fotografering for store virksomheder blev hovedsagen for ham. Det var der de store penge lå.

Som reportage-fotograf var han præcis og hurtig. Han havde et køligt overblik og forstod at arbejde diskret i tilspidsede situationer, hvor nogle af hans kolleger skruede bissen på og trampede rundt som elefanter i et blomsterbed.

Han var gentleman-fotografen, når jubilæer krævede tilstedeværelse af kongelige personer, når der skete store, blodige ulykker, eller når redaktionen ville lave såkaldt menneskeligt stof med billeder af triste skæbner og sociale tabere.

Men det, der sikrer ham en fornem plads i Koldings kulturelle historie, er de mange billeder, der fortæller om det, der var engang, personer, der ville være glemt af offentligheden, hvis Lisberg ikke havde knipset dem og måske mest af alt den lokale atmosfære og den provinsielle hygge, som ikke eksisterer mere. Billeder fra Marielund, den gang pavillionen endnu lå derude og endnu havde en smule duft tilbage fra den gang, Holger Drachmann digtede om lundens yndigheder og drak Bourgogne med pavillionens vært. En duft, der jo blev holdt i live af boghandler V. Schæffer, hvis butik, hvor der bl. a. blev solgt billetter til Det kgl. Teaters turneer, de fleste koldingensere i dag ikke aner eksisterede, billedet af den gamle smedje i Brostræde, »Den hvide hest« i Søndergade og det store blomstrende kastanjetræ i Mazantigade, som Lisberg fotograferede hvert år, fordi han vidste, at det billede kunne den davæ-

Den tyske motorbådsværft på Kolding nordhavn fotograferet i slutningen af 1944 af Niels Lisberg med skjult kamera.

rende chefredaktør Andreas Sørensen ikke stå for. Træet var nemlig nabo til Sørensens hus, og Andreas Sørensen var en poetisk sjæl, hvad hans bestseller-bog om Fanø »Ved det yderste hav« er et charmerende vidne om. Men det var nu ikke bare Kolding, Lisberg ville forevige. Han har lavet en sjælden serie billeder af det sønderbombede Tyskland. Lige efter anden verdenskrigs afslutning, før grænserne var åbne, foretog Lisberg og jeg en reportagerejse gennem Vesttyskland. Vi fik et specielt visum på den engelske ambassade, og så kørte vi gennem Vesttyskland, tit kørte vi helt alene på autostradaerne, vi boede i engelske officersklubber eller i Frelsens Hær. Lisberg fotograferede ødelæggelsernes gru i Hamborg, østtyske flygtninge med klude om fødderne, får, der græssede midt i Køln, mennesker, der havde levet under jorden det sidste krigsår og ikke anede, at krigen var forbi og engelske officerer af anden sortering. Første sortering var vendt hjem til England og blev erstattet af folk, der ikke havde været med til at gøre det beskidte arbejde, men som hyggede sig svært i deres roller som herskab, mens tyskerne sloges om at blive deres tjenere.

Det var et sidespring, men en nødvendig kontrast til Lisbergs rolle som visuel lokalhistoriker.

Lisberg som menneske kan jeg kun gi' et signalement af. Der var vist kun en snæver kreds, der kendte det menneske. Men han vidste, hvad han ville. Han nåede det mål, han havde sat sig med en fantastisk energi. Han havde ikke råd til at skåne sig selv, sagde han en gang til mig.

Han var kendt som manden med de store cigarer. Han tændte den første lige efter morgenkaffen. Jeg har en enkelt gang set ham tænde den sidste ved midnatstide. Når han lukkede en kasse cigarer op, var det en ceremoni, en eksperts omhyggelige afprøvning af de leverede varer. Men sommetider holdt han cigarpause et par måneder. På den måde gav han sin cigar-nydelse en raffineret undertone. Den måtte aldrig blive en sløv vane.

Så meget om mennesket Lisberg. Sidst jeg så ham, aftalte vi at mødes i Sdr. Kirkegårds »Kongeloge«. Så sku' jeg være hans mikrofonholder og han skulle fortælle om alle de kendte koldingensere, der ligger begravet der. Den radioudsendelse blev ikke til noget.